

Рецензія на монографію

О. Ф. Бантишева,
О. В. Шамари
«Кримінальна відповідальність
за злочини проти основ
національної безпеки України
(проблеми кваліфікації)»*

О. О. Дудоров

доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України

Актуальність цієї праці не викликає сумніву в рамках реалій сьогодення. Розміщення злочинів, передбачених статтями 109-114¹ на початку Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) свідчить про їхню особливу небезпечність для суспільства. Виходячи з положень Законів України «Проти основ національної безпеки України», «Про Службу безпеки України» вітчизняний законодавець у ст. 216 нового Кримінального процесуального кодексу України визначив, що слідчі органів безпеки здійснюють досудове розслідування зло-

чинів, передбачених ст. ст. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 114¹ КК України.

У монографії детально розглянуто наявні проблемні питання кваліфікації злочинів, передбачених розділом I «Злочини проти основ національної безпеки України» Особливої частини КК України та здійснено детальний юридичний аналіз складів злочинів, передбачених цим розділом.

Розробка авторами зазначеної теми здійснювалась протягом тривалого часу, а їх практичний досвід у слідчих підрозділах органів безпеки України позитивно цьому сприяв. На увагу заслуговує той факт, що по-

*Бантишев О. Ф., Шамара О. В. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України (проблеми кваліфікації) : моногр. / О. Ф. Бантишев, О. В. Шамара. – [3-е вид., перероб. та доп.]. – Луганськ : 2014. – 198 с.

передня редакція зазначеної праці підготовлена у 2010 році кандидатом юридичних наук, професором О. Ф. Бантишевим та кандидатом юридичних наук, старшим науковим співробітником О. В. Шамарою стала лауреатом Премії Національної академії наук України за серію праць з правових проблем забезпечення національної безпеки України та боротьби з тероризмом у 2011 році.

Приймаючи специфіку зазначеної категорії злочинів, привертає увагу той факт, що монографія є однією з небагатьох відкритих для загалу робіт в Україні, яка присвячена дослідженню питань кримінальної відповідальності за злочини проти основ національної безпеки України та проблем їх кваліфікації.

Заслужують на увагу запропоновані авторами зміни до деяких кримінально-правових норм розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України. Зокрема, щодо доповнення додатковою кваліфікуючою ознакою ч. 3 ст. 109 КК України, обґрунтовуючи, що кримінальна відповідальність за ч. 3 ст. 109 КК України для представника влади може наставати лише у випадку, якщо зазначені дії відбуваються з використанням службового положення.

Слушною є пропозиція авторів, яка ґрунтується на положеннях ст. 3 Конституції України, де зазначено: «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю», змінити конструкцію Особливої частини КК України, а саме: «Злочини проти життя та здоров'я людини», «Злочини проти волі, честі і гідності особи», «Злочини проти статевої свобо-

ди та статевої недоторканості особи» визначити розділами I, II, III відповідно, а «Злочини проти основ національної безпеки України» розділом IV.

Привертає увагу пропозиція авторів, щодо визначення в якості об'єкта державної зради конституційного обов'язку кожного громадянина України по захисту суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки (ч.1 ст.17 Конституції України).

Результати та отримані висновки є достатньо аргументованими, їх достовірність зумовлена тим, що дослідження ґрунтуються на широкій джерельній базі. Викладення матеріалів монографії характеризується логічністю, структура роботи в достатній мірі оптимальна, і в цілому досягнута поставлена мета.

Наукова цінність монографії полягає в тому, що праця є комплексним дослідженням проблем кваліфікації зазначеної категорії злочинів. Практичне значення результатів і висновків роботи полягає в тому, що вони можуть бути використані для подальших досліджень загально-теоретичних проблем розвитку правової системи України, вдосконалення чинного кримінального законодавства України.

Монографія буде корисна фахівцям в галузі кримінального права України. Праця є сучасним виданням і її положення можуть використовуватися у викладацькій та подальшій науковій діяльності. Вона цікава широкому колу читачів, особливо практичним працівниками правозастосовних органів, які беруть участь у протидії злочинам проти основ національної безпеки України.